

2. Redegørelse om problemstilling vedrørende kriminalforsorgens korttelefonordning

1. Indledning

Direktoratet for Kriminalforsorgen fremsendte den 17. marts 2022 en redegørelse om problemstillingen vedrørende kriminalforsorgens korttelefonordning til Justitsministeriet.

Alle samtaler, som foretages på korttelefonordningen, optages. Kriminalforsorgens personale aflytter stikprøvevis disse samtaler med henblik på kontrol af, om korttelefonordningen misbruges, og i tilfælde hvor dette findes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige grunde eller af hensyn til beskyttelse af den forurettede ved lovovertrædelsen. Kontrol sker ved, at kriminalforsorgens personale lytter til den optagne samtale. Kriminalforsorgens adgang til at optage og aflytte telefonsamtaler er nærmere reguleret i bekendtgørelse nr. 179 af 31. januar 2022 om adgangen til at telefonere for indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (telefonbekendtgørelsen).

Der gælder imidlertid efter straffuldbydelseslovens § 57, stk. 6, jf. 56, stk. 1, en række undtagelser fra adgangen til at optage og aflytte telefonsamtaler.

Kriminalforsorgen er efter oversendelsen af redegørelsen blevet opmærksom på, at problemstillingen, ud over gruppen omfattet af straffuldbydelseslovens 56, stk. 1. tillige gælder bistandsværger, jf. således § 9, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 947 af 24. september 2009 om bistandsværger (bistandsværgebekendtgørelsen) og § 9, stk. 3 i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 366 af 19. april 2016 om bistandsværger beskikket i medfør af kriminallov for Grønland.

Kriminalforsorgen er efter oversendelsen af redegørelsen videre blevet opmærksom på, at problemstillingen også gælder i forhold til advokater, der er beskikket for eller valgt af den indsatte som forsvarer i en verserende sag om prøveudskrivning fra forvaring, jf. således § 4, jf. § 6, stk. 6, § 10, stk. 3, § 12, stk. 3 og § 14, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 179 af 31. januar 2022 om adgangen til at telefonere for indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (telefonbekendtgørelsen). Det bemærkes, at det samme fremgik af de tidligere udgaver af bekendtgørelsen.

Nærværende redegørelse indeholder en beskrivelse af kriminalforsorgens yderligere undersøgelser af sagen, herunder om det har været muligt at identificere flere tilfælde, hvor der er sket uretmæssig optagelse eller aflytning af telefonsamtaler med personer eller myndigheder omfattet af straffuldbydelseslovens § 56, stk. 1, telefonbekendtgørelsens § 4 samt bistandsværgebekendtgørelsens § 9, stk. 2.

2. Afdækning af kriminalforsorgens tidligere kendskab til problemstillingen

I forbindelse med de yderligere undersøgelser af sagen er der fremkommet oplysninger om, at der på et tidligere tidspunkt har været rejst konkrete spørgsmål om korttelefonordningen i kriminalforsorgen.

Et kriminalforsorgsområde har således den 16. marts 2021, over for Direktoratet for Kriminalforsorgen, rejst nogle spørgsmål vedrørende korttelefonordningen - blandt andet efterlyste kriminalforsorgsområdet vejledning i forhold til de indsattes adgang til ukontrolleret telefoni med advokater og bistandsværger.

Den 26. marts 2021 sendte Direktoratet for Kriminalforsorgen et foreløbigt svar til kriminalforsorgsområdet. Det fremgik af svaret, at Direktoratet for Kriminalforsorgen ville undersøge de rejste spørgsmål nærmere og herefter vende tilbage.

Direktoratet for Kriminalforsorgen fik imidlertid beklageligvis først i februar 2022 igangsat en undersøgelse af adgangen til ukontrolleret telefoni med advokater og bistandsværger, hvilket skal ses i lyset af et ekstraordinært arbejdspress i 2021, særligt henset til situationen med COVID-19. Kriminalforsorgsområdet fik den 4. marts 2022 en tilbagemelding på henvendelsen, hvori det blev konkluderet, at der ikke er hjemmel i straffuldbydelsesloven til at optage og aflytte de indsattes telefonsamtaler med de advokater, som er nævnt i straffuldbydelseslovens § 56, stk. 1. Det blev desuden fejlagtigt konkluderet, at der er hjemmel til at optage og aflytte telefonsamtaler med bistandsværger.

Direktoratet for Kriminalforsorgen kan oplyse, at det ikke har været muligt via kriminalforsorgens systemer at fremsøge eventuelle konkrete klagesager omhandlende ulovlig optagelse og/eller aflytning. Ved en fysisk gennemgang af verserende sager, er der ikke fundet klagesager vedrørende ulovlig optagelse eller aflytning.

Direktoratet har imidlertid identificeret to sager, der er relevante i forhold til nærværende redegørelse.

I den ene sag blev kriminalforsorgen den 31. marts 2021 stævnet af en afsoner. Sagen drejede sig blandt andet om kriminalforsorgens ret til aflytning af telefonsamtaler med en advokat, som var juridisk rådgiver vedrørende konkrete forhold under en afsoning. Sagen forventes først afsluttet ved retten ultimo juni 2022.

I den anden sag modtog Direktoratet for Kriminalforsorgen den 7. januar 2022 en henvendelse fra Landsforeningen af Forsvarsadvokater. Direktoratet for Kriminalforsorgen forstod henvendelsen som en anmodning om, at Landsforeningen af Forsvarsadvokater gerne ville have Direktoratet for Kriminalforsorgen til at bekræfte, at adgangen til ukontrolleret kontakt, herunder telefonering mellem indsatte og dennes forsvarer, består også efter overgang til afsoning af en dom. Direktoratet for Kriminalforsorgen bekræftede dette i et brev til Landsforeningen af Forsvarsadvokater af 9. marts 2022. En kopi af brevet blev desuden sendt til alle fire kriminalforsorgsområder.

De to sager gav i første omgang ikke Direktoratet for Kriminalforsorgen anledning til en generel bekymring vedrørende ulovlig optagelse og aflytning af telefonsamtaler.

Direktoratet for Kriminalforsorgen modtog endvidere den 6. maj 2022 en henvendelse fra formanden for Foreningen af Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark, som var blevet bekendt med et tilfælde, hvor en bistandsværge var blevet bedt om at give tilsagn til optagelse og aflytning af telefonsamtaler mellem bistandsværgeren og en indsat. Formanden gjorde ved henvendelsen opmærksom på, at dette var i strid med bekendtgørelse om bistandsværger og udbad sig Direktoratet for Kriminalforsorgens syn på, om der var tale om en fejl. Denne henvendelse er ved en beklagelig fejl først blevet besvaret i forbindelse med de yderligere afdækninger af sagen om korttelefonordningen.

Som beskrevet i redegørelsen af 16. marts 2022, var det i forbindelse med et sikkerhedsbesøg den 28. februar 2022, at Direktoratet for Kriminalforsorgen blev gjort opmærksom på, at personer eller myndigheder omfattet af undtagelsen i straffuldbyrdelseslovens § 56, stk. 1 kunne være oprettet forkert i korttelefonordningen og dermed være genstand for ulovlig optagelse og aflytning.

På baggrund af ovenstående gennemgang finder Direktoratet for Kriminalforsorgen det meget beklageligt, at direktoratet ikke i forbindelse med henvendelsen fra kriminalforsorgsområdet den 16. marts 2021 iværksatte en undersøgelse af forholdene. Direktoratet for Kriminalforsorgens skal endvidere beklage forløbet, herunder særligt den lange sagsbehandlingstid, i forhold til behandlingen af henvendelsen. Direktoratet for Kriminalforsorgen finder det videre meget beklageligt, at der i brevet af 4. marts 2022 blev givet fejlagtige oplysninger i forhold til optagelse og aflytning af bistandsværger.

3. Retsgrundlag

Der gælder efter straffuldbyrdelseslovens § 57, stk. 6, jf. 56, stk. 1, en række undtagelser fra adgangen til at optage og aflytte telefonsamtaler, herunder i forhold til indsattes samtaler med den advokat, der har været beskikket for eller valgt af den pågældende som forsvarer i den straffesag, der har ført til indsættelse i institutionen, eller i en verserende straffesag. Det samme gælder telefonsamtaler i øvrigt med advokater, der i medfør af retsplejelovens § 733 er antaget af justitsministeren til at beskikkes som offentlige forsvarere.

Det fremgår af telefonbekendtgørelsens § 4, at anmodninger om at føre telefonsamtale med den advokat, der har været beskikket for eller valgt af den pågældende i den straffesag, der har ført til indsættelse i institutionen, eller andre, som de indsatte efter straffuldbyrdelseslovens § 56, stk. 1, kan brevveksle ukontrolleret med, i almindelighed imødekommes. Det samme gælder anmodninger om at føre telefonsamtale med en advokat, der er beskikket for eller valgt af den indsatte som forsvarer i en verserende sag om prøveudskrivning fra forvaring.

Af telefonbekendtgørelsens § 6, stk. 6, § 10, stk. 3 og § 12, stk. 3, fremgår det, at de indsattes telefonsamtaler med en person, der er nævnt i § 4, ikke optages, påhøres eller aflyttes.

Det fremgår endelig af bekendtgørelsens § 14, stk. 2, at de indsattes telefonsamtaler med en person, der er nævnt i § 4, ikke optages.

I forhold til bistandsværger er det i § 9, stk. 1, i bistandsværgebekendtgørelsen fastsat, at en bistandsværger snarest muligt efter beskikkelsen skal besøge den sigtede, tiltalte eller dømte og til stadighed holde sig i forbindelse med denne. Af bestemmelsens stk. 2 fremgår det, at bistandsværgeren har ret til fri og uhindret personlig, skriftlig og telefonisk forbindelse med den pågældende. Dette gælder dog ikke, hvis den sigtede eller tiltalte er varetægtsfængslet efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, og væsentlige hensyn til efterforskningen nødvendiggør, at bistandsværgeren er undergivet bestemmelser om brev- og besøgskontrol fastsat af politiet. Såfremt der træffes afgørelse herom, skal den sigtedes eller tiltaltes forsvarer orienteres, ligesom fremgangsmåden i retsplejelovens § 771 og § 772 skal iagttages.

I forhold til bistandsværger beskikket efter den grønlandske kriminallov fremgår det af den grønlandske bistandsværgebekendtgørelse § 9, stk. 1, at bistandsværgeren snarest muligt efter beskikkelsen skal

besøge den sigtede, tiltalte eller dømte og til stadighed holde sig i forbindelse med denne. Af bestemmelsens stk. 3 fremgår det, at bistandsværgeren har ret til fri og uhindret personlig, skriftlig og telefonisk forbindelse med den pågældende. Dette gælder dog ikke, hvis den sigtede eller tiltalte er tilbageholdt efter § 359, stk. 1, nr. 2, litra c, i retsplejelov for Grønland, og væsentlige hensyn til efterforskningen nødvendiggør, at bistandsværgeren er undergivet bestemmelser om brev- og besøgs-kontrol fastsat af politiet. Såfremt der træffes afgørelse herom, skal den sigtedes eller tiltaltes forsvare orienteres, ligesom fremgangsmåden i §§ 379 og 380 i retsplejelov for Grønland skal iagttages.

I forhold bistandsværger er det Direktoratet for Kriminalforsorgens vurdering, at retten til ”fri og uhindret personlig, skriftlig og telefonisk forbindelse” efter bistandsværgebekendtgørelsens § 9, stk. 2, 1. pkt., skal forstås som en ret for bistandsværgeren til, at deres samtaler med indsatte ikke optages og/eller aflyttes, og at kriminalforsorgen dermed ikke må optage eller aflytte samtaler mellem indsatte og bistandsværger, når der ikke er tale om de i § 9, stk. 2, 2. pkt., omtalte tilfælde.

Da ordlyden af den grønlandske bistandsværgebekendtgørelse er tilsvarende de danske regler, er det således Direktoratet for Kriminalforsorgens vurdering, at tilsvarende gælder for denne gruppe bistandsværger.

4. Yderligere afdækning af sagen

Direktoratet for Kriminalforsorgen har siden fremsendelsen af redegørelsen af 16. marts 2022 foretaget yderligere undersøgelser af sagen, herunder om der kunne identificeres yderligere tilfælde, hvor der er sket uretmæssig optagelse af telefonsamtaler med personer eller myndigheder omfattet af straffuldbyrdelseslovens § 56, stk. 1, eller bistandsværger, samt om der er foretaget uretmæssig aflytning af eller udfærdiget rapporter på baggrund af sådanne samtaler. Det er endvidere blevet undersøgt, hvorvidt det er muligt mere præcist at fastlægge, hvor lang tid problemstillingen har eksisteret.

I de følgende afsnit redegøres der for resultatet af disse undersøgelser fordelt på forskellige grupper af opkaldsmottagere.

Det skal generelt bemærkes, at der på trods af de i afsnit 4.1.-4.4. beskrevne undersøgelser, som er afsluttet den 14. juni 2022, i kriminalforsorgens systemer fortsat kan være et antal tilfælde, som ikke er identificeret. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis en ringetilladelse ikke er registreret korrekt, herunder fordi der ikke er angivet en relation mellem den indsatte og opkaldsmottageren, eller hvis der er angivet en ikke retvisende relation.

4.1. Nærmere om kriminalforsorgens systemer

Kriminalforsorgens aflytningssystem er opsat således, at der kan trækkes en almindelig log på løbende seks måneder. Af loggen kan det aflæses, hvorvidt en samtale er blevet optaget. Loggen slettes løbende, således at der ikke gemmes oplysninger, der er ældre end seks måneder. Ved at samkøre loggen med andre data kan det afgøres, om samtaler foruden at være blevet optaget, er blevet aflyttet eller downloadet.

Af hensyn til oplysningen af de forhold, der ligger til grund for denne redegørelse, blev det imidlertid den 25. marts 2022 besluttet midlertidigt at suspendere sletningen af loggen. Den aktuelle log kan derfor aflæses tilbage til den 30. september 2021. Optagelser fra før 30. september 2021 vil være

slettet. Der er desuden i forhold til to konkrete indsatte truffet beslutning om, at der i forhold til de pågældendes samtaler skal ske fravigelse af den almindelige slettefrist.

Via kriminalforsorgens leverandør af aflytningssystemet har det været afsøgt, hvorvidt der for perioden forud for 30. september 2021 kan fremsøges og samkøres data, som kan belyse, om samtaler er blevet optaget, aflyttet eller downloadet. Det har i den forbindelse været undersøgt, om den såkaldte auditlog kan benyttes til at belyse problemstillingen. Auditloggen logger hver samtale med et unikt id-nummer. Der kan ikke fra auditloggen alene fremsøges specifikke opkald. Det kan dog ske ved samkøring med andre metadata.

Auditloggen følger aflytningssystemets opdateringer. Systemet blev senest opdateret i januar 2020. Heraf følger, at auditloggen omfatter data tilbage til januar 2020. De fornødne metadata om f.eks. specifikke telefonnumre følger imidlertid den almindelige log, der, jf. ovenfor, aktuelt kan aflæses tilbage til 30. september 2021. Det er på den baggrund ikke muligt via samkørsel af auditloggen og metadata at belyse længere tilbage end til 30. september 2021, om samtaler er blevet optaget, aflyttet eller downloadet. På baggrund af den ovennævnte fravigelse af den almindelige slettefrist for to indsatte, har det imidlertid i forhold til disse to indsatte været muligt at fremsøge oplysninger for en længere periode.

Kriminalforsorgens system vedrørende korttelefonordning har en såkaldt opkaldshistorik med oplysninger tilbage fra september 2011. I dette system har det siden systemets indførelse været muligt at søge på såkaldte relationskoder. Relationskode "advokat" blev imidlertid først indført senere, og det har ikke været muligt præcist at fastlægge hvornår. Listen med relationskoder er løbende blevet udvidet i systemets levetid, og Direktoratet for Kriminalforsorgen har ikke mulighed for at redegøre nærmere for, hvornår de enkelte relationskoder blev indført. Direktoratet for Kriminalforsorgen kan ikke nærmere afklare, om der måtte være personer eller myndigheder omfattet af straffuldbyrdesloven § 56, stk. 1 eller bistandsværger, der har været oprettet i systemet før deres respektive relationskoder blev oprettet.

Det kan således ikke præcist angives, hvilken periode Direktoratet for Kriminalforsorgens undersøgelse reelt dækker over.

4.2. Nærmere undersøgelser i forhold til advokater

Det bemærkes indledningsvist, at den gennemgang af advokater oprettet som opkaldsmottagere i korttelefonordningen, der dannede grundlag for kriminalforsorgens redegørelse af 16. marts 2022, var baseret på et øjebliksbillede af alle aktive ringetilladelser på opgørelsestidspunktet. Som det fremgår af redegørelsen af 16. marts 2022 anmodede Direktoratet for Kriminalforsorgen den 16. marts 2022 kriminalforsorgsområderne om at sikre, at der omgående skete tilbagekaldelse af alle ringetilladelser, hvor relationen var angivet som "advokat".

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i forbindelse med de yderligere undersøgelser af sagen gennemgået alle opkaldsmottagere, der er oprettet i korttelefonordningen med relationskoden "advokat". Gennemgangen har omfattet både aktive og inaktive ringetilladelser for nuværende indsatte samt inaktive ringetilladelser for tidligere indsatte.

Det bemærkes, at ringetilladelser typisk er inaktive, fordi den indsatte er blevet løsladt. En ringetilladelse kan dog også være inaktiv, hvis den indsatte selv har anmodet om det, f.eks. ved advokatskifte.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i samarbejde med kriminalforsorgsområderne herefter foretaget en nærmere gennemgang af den konkrete relation mellem advokat og indsat med henblik på at konstatere, om den advokat, som er anført som opkaldsmottager, i de enkelte tilfælde har været den samme advokat, som har været beskikket som forsvarer for den indsatte enten i den sag der førte til indsættelse eller i en anden verserende straffesag eller i en sag om prøveudskrivning fra forvaring. Det vil således ikke være tilfældet i sager, hvor der på ringetilladelsen er anført eksempelvis en advokatfuldmægtig fra den beskikkede advokats firma.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har ved den yderligere undersøgelse identificeret 187 ringetilladelser med relationskoden "advokat". Samtaler, som er ført på baggrund af disse ringetilladelser, er således blevet optaget. Det bemærkes i den forbindelse, at der kan være tilfælde, hvor der er udstedt flere ringetilladelser til den samme advokat og den samme indsatte eksempelvis som følge af, at advokaten har skiftet telefonnummer.

Af de 187 ringetilladelser er der identificeret 75 ringetilladelser, som er givet til en advokat, der har været forsvarer for den indsatte enten i straffesagen, der har ført til indsættelse eller i en anden straffesag eller i en sag om prøveudskrivning fra forvaring.

Af disse 75 ringetilladelser er der identificeret seks ringetilladelser, hvor der er foretaget aflytning af optagede samtaler, som er ført på baggrund af disse ringetilladelser. Der er således pr. 14. juni 2022 identificeret 27 samtaler mellem i alt seks indsatte og seks advokater, der er blevet aflyttet.

Der er desuden identificeret to ringetilladelser, hvor der er foretaget download af optagede samtaler, som er ført på baggrund af disse ringetilladelser.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har endvidere forsøgt at afdække hvilke advokater, der er omfattet af retsplejelovens § 733, da disse også har ret til ukontrolleret telefoni. I den forbindelse har Direktoratet for Kriminalforsorgen haft kontakt til Advokatsamfundet, Rigsadvokaten, Justitsministeriet og Civilstyrelsen med henblik på at få en liste over advokater omfattet af retsplejelovens § 733. De pågældende myndigheder har alle oplyst, at de ikke er i besiddelse af en sådan liste, og Civilstyrelsen har tillige oplyst, at der ikke findes en samlet liste over advokater omfattet af retsplejelovens § 733.

Det har således ikke været muligt for Direktoratet for Kriminalforsorgen at afdække, om de identificerede advokater er omfattet af retsplejelovens § 733.

For så vidt angår de resterende 112 ringetilladelser, har det således ikke kunnet afdækkes nærmere, om de optagelser og aflytninger af samtaler mellem advokater og indsatte, der har fundet sted har været uretmæssige.

Det kan dog oplyses, at der er identificeret syv ringetilladelser, hvor der er foretaget aflytning af optagede samtaler, som er ført på baggrund af disse ringetilladelser. Der er således pr. 14. juni 2022 identificeret 26 samtaler mellem i alt tre indsatte og seks advokater, der er blevet aflyttet.

Det bemærkes i den forbindelse, at en enkelt indsat og to advokater er repræsenteret i både denne gruppe og gruppen af tilfælde, hvor ringetilladelsen er givet til en advokat, der har været forsvarer for den indsatte enten i straffesagen, der har ført til indsættelse eller i en anden straffesag eller i en

sag om prøveudskrivning fra forvaring. Det samlede antal indsatte er således otte, og det samlede antal advokater er 10.

Der er ikke for denne gruppe identificeret ringetilladelser, hvor der er foretaget download af samtaler, som er ført på baggrund af disse ringetilladelser.

Det bemærkes i øvrigt, at der i forbindelse med undersøgelsen blev identificeret fire ringetilladelse, som på baggrund af oplysningerne i kriminalforsorgens systemer vurderes fejlagtigt at være påført relationskoden "advokat".

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i forhold til alle de identificerede tilfælde af aflytning gennemgået kriminalforsorgens systemer for at undersøge, hvorvidt der er udarbejdet rapporter på baggrund af uretmæssigt optagede samtaler. Dette er blevet undersøgt ved at slå den indsatte op i kriminalforsorgens systemer og undersøge alle dokumenter en måned forud for og en måned efter aflytningstidspunktet. Alle dokumenter, hvor det af titlen kunne have den mindste relevans for gennemgangen, er blevet åbnet og gennemlæst. Dette omfatter dokumenter med titlerne IP-telefoni, rapporter og notitser. Der er ved disse undersøgelser ikke fundet aflytningsrapporter.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har foretaget en nærmere undersøgelse af de tilfælde, hvor der er sket download af samtaler. Disse undersøgelser har vist, at der er tale om et tilfælde, hvor en samtale blev downloadet som led i undervisning i aflytningssystemet. Samtalen blev ikke afspillet i forbindelse med undervisningen, og filen blev slettet straks efter download. Det sidste tilfælde er 16 samtaler, der blev downloadet som led i Direktoratet for Kriminalforsorgens undersøgelser af, hvordan data til brug for sagen vedrørende problemstillinger i forhold til korttelefonordningen kunne sikres. Samtalerne blev ikke hverken aflyttet eller videregivet, ligesom de efterfølgende er blevet slettet.

4.3. Bistandsværgen

Det fremgår af straffelovens § 71, at såfremt der bliver tale om at dømme en tiltalt til anbringelse i institution eller i forvaring, kan der af retten beskikkes en bistandsværge for den pågældende. Bistandsværgeren skal så vidt muligt være en af den sigtedes, tiltaltes eller dømtes nærmeste pårørende.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har derfor gennemgået alle opkaldsmodtagere, der er oprettet i korttelefonordningen med relationskode "bistandsværge", og har derefter sammen med områdekontrollerne undersøgt, hvilke bistandsværger, der har været beskikket for en forvaringsdømt. Gennemgangen dækker over både aktive og inaktive ringetilladelser for nuværende indsatte samt inaktive ringetilladelser for tidligere indsatte.

Som det fremgår af straffeloven § 71, er det retten, der kan vælge at beskikke en bistandsværge for den pågældende, det er derfor ikke sikkert, at alle forvaringsdømte har en bistandsværge.

I forbindelse med Direktoratet for Kriminalforsorgens undersøgelse opstod der spørgsmål om, hvorvidt en opkaldsmodtager kan være oprettet på korttelefonordningen som nærtstående, f.eks. mor eller kæreste, hvis denne samtidig er beskikket som bistandsværge for den indsatte. Det er Direktoratet for Kriminalforsorgens vurdering, at bistandsværgers ret til ukontrollerede telefonsamtaler også gælder i de tilfælde, hvor bistandsværgeren tillige er nærtstående til den indsatte.

Et enkelt kriminalforsorgsområde har oplyst, at området ved en gennemgang af alle deres forvaringsdømte har identificeret yderligere én bistandsværge, der var oprettet i korttelefonordningen med

relationskode "værge" samt tre bistandsværger, der var oprettet med relationskoderne "bror", "kone" og "kæreste".

Et andet kriminalforsorgsområde har ved en yderligere gennemgang af kriminalforsorgens systemer identificeret nogle yderligere ringetilladelser til bistandsværger, som var oprettet som opkaldsmottagere i korttelefonordningen som nærtstående f.eks. kone, mor eller bror.

Der er på baggrund af undersøgelserne identificeret 47 ringetilladelser til bistandsværger for en forvaringsdømt.

Af disse 47 ringetilladelser er der identificeret seks ringetilladelser, hvor der er foretaget aflytning af optagede samtaler, som er ført på baggrund af disse ringetilladelser. Der er således pr. 14. juni 2022 identificeret 38 samtaler mellem i alt seks indsatte og seks bistandsværger, der er blevet aflyttet.

Der er ikke identificeret ringetilladelser, hvor der er foretaget download af optagede samtaler, som er ført på baggrund af disse ringetilladelser.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har også for denne gruppe undersøgt alle de identificerede tilfælde af aflytning og gennemgået kriminalforsorgens systemer for at undersøge, hvorvidt der er udarbejdet rapporter på baggrund af uretmæssigt optagede samtaler. Dette er blevet undersøgt ved at slå den indsatte op i kriminalforsorgens systemer og undersøge alle dokumenter en måned forud for og en måned efter aflytningstidspunktet. Alle dokumenter, hvor det af titlen kunne have den mindste relevans for gennemgangen, er blevet åbnet og gennemlæst. Dette omfatter dokumenter med titlerne IP-telefoni, rapporter og notitser. Der er ved disse undersøgelser ikke fundet aflytningsrapporter.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har på baggrund af sagen meddelt kriminalforsorgsområderne, at der ikke må foretages optagelse, aflytning eller påhør af forvaringsdømte indsattes samtaler med deres bistandsværger, hvorfor bistandsværger ikke må oprettes som opkaldsmottagere i korttelefonordningen.

4.4. Øvrige grupper

I forhold til at undersøge, om der måtte være oprettet ringetilladelser med opkaldsmottagere, som i øvrigt er omfattet af straffuldbyrdelseslovens § 56, stk. 1, har Direktoratet for Kriminalforsorgen søgt på relevante relationskoder i kriminalforsorgens systemer. De relationskoder, der blev søgt efter var "Folketing", "Folke", "FN", "EU", "Politi", "Ombud", "Kommission", "Menneske" og "Tortur".

Herefter er der foretaget en manuel søgning i forhold til øvrige personer og myndigheder, som er omfattet af bestemmelsen i straffuldbyrdelseslovens § 56, stk. 1. Der er således foretaget søgninger på direktøren for kriminalforsorgens arbejdstelefonnummer, Folketingets Ombudsmand via hovednummeret fra hjemmesiden, ligesom der er foretaget søgning på alle nuværende folketingspolitikeres telefonnumre, som de fremgår af Folketingets hjemmeside.

Der er tillige foretaget søgning på samtlige retter i Danmark og Procesbevillingsnævnets hovednumre, som disse fremgår af domstolenes hjemmeside.

Endelig er der foretaget søgning på hovednumrene for den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, FN's Menneskerettighedskommission, FN's Torturkomité, Den Europæiske Torturkomité, som de fremgår af disse myndigheders respektive hjemmesider.

Der er ved disse søgninger identificeret et enkelt folketingsmedlem, som har været oprettet som opkaldsmottager i korttelefonordningen. Den konkrete ringetilladelse var på undersøgelsestidspunktet inaktiv. Undersøgelserne har vist, at folketingsmedlemmet i korttelefonordningen har været registreret med relationen "ven". Det har imidlertid ikke været muligt at finde den konkrete ansøgning om ringetilladelse i kriminalforsorgens systemer, hvorfor det ikke er muligt med sikkerhed at fastslå, hvilken relation den pågældende selv i forbindelse med ansøgningen om oprettelse som opkaldsmottager har angivet.

Optagelser af samtaler mellem folketingsmedlemmet og den indsatte, er grundet den almindelige slettefrist på seks måneder i kriminalforsorgens aflytningssystem, jf. nærmere afsnit 4.1., ikke længere tilgængelige. Det kan derfor ikke fastslås, hvorvidt samtalerne måtte være blevet aflyttet eller downloadet.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har også for denne ringetilladelse gennemgået kriminalforsorgens systemer for at undersøge, hvorvidt der er udarbejdet rapporter på baggrund af optagede samtaler. Dette er blevet undersøgt ved at slå den indsatte op i kriminalforsorgens systemer og undersøge alle dokumenter en måned forud for og en måned efter de enkelte samtaler. Alle dokumenter, hvor det af titlen kunne have den mindste relevans for gennemgangen, er blevet åbnet og gennemlæst. Dette omfatter dokumenter med titlerne IP-telefoni, rapporter og notitser. Der er ved disse undersøgelser ikke fundet aflytningsrapporter.

Ved søgningerne er der desuden identificeret seks tilfælde, hvor opkaldsmottagere var oprettet med relationskoden "politi". Fire ud af de seks ringetilladelser var inaktive, og to var aktive. De to aktive ringetilladelser med relationskoden "politi" er efterfølgende blevet tilbagekaldt.

Direktoratet for Kriminalforsorgen skal bemærke, at der i forbindelse med udarbejdelse af den første redegørelse af 16. marts 2022 blev foretaget søgning på relationen "politi xx". Det har ikke været muligt at finde en forklaring på, hvorfor de to aktive ringetilladelser med relationskoden "politi" ikke er blevet identificeret i den anledning.

Der er ikke identificeret aflyttede eller downloadede samtaler for disse seks opkaldsmottagere, og det har ikke i forbindelse med undersøgelsen været muligt nærmere at afklare, hvorfor der er foretaget oprettelse af opkaldsmottagere med denne relationskode i korttelefonordningen. Direktoratet for Kriminalforsorgen har orienteret Rigspolitiet om de konkrete tilfælde.

Der er ikke ved søgninger i øvrigt identificeret ringetilladelser til opkaldsmottagere, som må anses for omfattet af straffuldbyrdslovens § 56, stk. 1.

5. Problemstillingens tidsmæssige udstrækning

Direktoratet for Kriminalforsorgen oplyste i redegørelsen af 16. marts 2022, at de foreløbige undersøgelser tydede på, at problemstillingen vedrørende korttelefonordningen kan have stået på siden 2016.

Der har ikke i forbindelse med de yderligere undersøgelser af sagen, herunder på baggrund af det i afsnit 4.1. anførte omkring kriminalforsorgens systemer, været muligt mere præcist at fastlægge, hvornår problemstillingen kan være opstået.

I lyset af de yderligere undersøgelser af sagen, herunder særligt de tvivlsspørgsmål, der er opstået i forhold til bistandsværger og den nærmere rækkevidde af bestemmelsen i straffuldbyrdelseslovens § 56, stk. 1, vurderer Direktoratet for Kriminalforsorgen, at årsagen til, at der har været tilfælde, hvor advokater og andre fejlagtigt er blevet oprettet i korttelefonordningen, i betydeligt omfang beror på, at der i kriminalforsorgen har været et utilstrækkeligt kendskab til regelgrundlaget.

6. Kontakt til Rigspolitiet og Rigsadvokaten

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i forbindelse med de yderligere undersøgelser af sagen været i kontakt med Rigspolitiet og Rigsadvokaten med henblik på at afdække mulighederne for at undersøge, om materiale, herunder rapporter fra uretmæssige aflytninger, kunne være videregivet til andre myndigheder.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har sendt oplysninger om de samtaler, der har været aflyttet, til Rigspolitiet henholdsvis den 28. april 2022 og den 9. juni 2022.

Rigspolitiet har i den forbindelse oplyst, at Rigspolitiet via opslag i politiets systemer har forsøgt at identificere, om kriminalforsorgen kan have delt det omhandlende aflytningsmateriale med politiet.

Rigspolitiet har om de konkrete undersøgelser oplyst, at Rigspolitiet har foretaget opslag i politiets elektroniske system, POL-INTEL. Herved er der søgt på tværs af en række af politiets systemer, herunder politiets sagsstyringssystem (POLSAS), Kriminalregisteret og Politiets Efterforskningsstøttedatabase (PED). Rigspolitiet har foretaget opslagene på baggrund af de indsattes CPR-numre samt de indsattes korttelefon-id, som Direktoratet for Kriminalforsorgen har fremsendt til Rigspolitiet. Der er i den forbindelse foretaget en elektroniske screening af sager, der er tilgængelige i systemet, og som er vurderet relevante, og på den baggrund er der foretaget en elektronisk søgning i muligt relevant rapportmateriale, som er oprettet både før og efter datoen for optagelserne af samtalerne.

Rigspolitiet har endvidere oplyst, at Rigspolitiet ved søgningerne ikke har identificeret tilfælde, hvor politiet har registreret at have modtaget lydfiler eller oplysninger, der indeholder en gengivelse af de samtaler, som kriminalforsorgen har optaget, ligesom der heller ikke er identificeret tilfælde, hvor politiet har registreret at have anmodet om sådanne oplysninger.

Rigspolitiet har desuden oplyst, at der ikke er foretaget søgning på navnene på de nævnte forsvarsadvokater og deres telefonnumre. Baggrunden herfor er, at forsvarsadvokater og deres telefonnumre kan være registreret i mange sager og i forbindelse med mange forskellige personer. Rigspolitiet har derfor vurderet, at en sådan søgning ikke vil bidrage til at identificere evt. videregivelse af optagede samtaler.

Sammenfattende har Rigspolitiet således med de foretagne søgninger ikke fundet indikationer på, at kriminalforsorgens optagelser skulle være videregivet til politiet.

Der er ved Direktoratet for Kriminalforsorgens undersøgelser af sagen ikke identificeret tilfælde, hvor kriminalforsorgen har videregivet aflytningsmateriale til politiet, ligesom der ikke er identificeret anmodninger fra politiet om oplysninger i forhold til de sager, hvor der er sket aflytning af samtaler.

Der er endvidere ved Direktoratet for Kriminalforsorgens undersøgelser af alle de identificerede tilfælde af aflytning ikke fundet aflytningsrapporter.

Endelig er der ikke identificeret tilfælde af download, der ikke kan redegøres nærmere for, herunder i forhold til, hvad der er sket med de downloadede filer.

Samlet set er der således ikke i forbindelse med hverken Rigspolitiets eller Direktoratet for Kriminalforsorgens undersøgelser af sagen fundet noget, der tyder på, at der skulle være sket deling af oplysninger, som stammer fra uretmæssige aflytninger, med politiet.

Rigsadvokaten har henvist til, at videregivelse til anklagemyndigheden af eventuelle oplysninger fra aflyttede samtaler typisk vil ske via politiet. På det foreliggende grundlag finder Rigsadvokaten ikke anledning til at foretage yderligere på baggrund af sagen.

.

7. Anmeldelse til Datatilsynet og databeskyttelse under sagens behandling

Kriminalforsorgen skal, jf. retshåndhævelsesloven § 28, anmelde brud på persondatasikkerheden til Datatilsynet uden unødigt forsinkelse og om muligt inden for 72 timer efter kriminalforsorgen er blevet bekendt med bruddet.

Kriminalforsorgen har den 22. marts 2022 foretaget en foreløbig anmeldelse til Datatilsynet, hvori Kriminalforsorgen oplyste om bruddet, baggrunden for bruddet samt hvad kriminalforsorgen har foretaget sig og vil foretage for at stoppe bruddet og undersøge det.

Direktoratet for Kriminalforsorgens redegørelse af 16. marts 2022 til Retsudvalget blev medsendt som bilag til Datatilsynet. Den 8. april 2022 sendte kriminalforsorgen - på baggrund af en anmodning fra Datatilsynet den 25. marts 2022 - en opfølgning på den foreløbige anmeldelse. Kriminalforsorgen oplyste i den forbindelse, at der fortsat pågik undersøgelser med henblik på at afdække bruddets omfang, herunder hvor mange, der har været berørt af bruddet, samt hvor længe det har stået på. Kriminalforsorgen oplyste videre, at de foreløbige undersøgelser viste, at samtaler med 16 forsvarsadvokater med høj sandsynlighed uberettiget var blevet optaget, og at samtaler med 15 forsvarsadvokater med en vis grad af sandsynlighed uberettiget var blevet optaget, og at disse samtaler umiddelbart vedrørte 27 indsatte, hvis samtaler uberettiget var blevet optaget. Kriminalforsorgen meddelte Datatilsynet, at kriminalforsorgen forventede at afslutte undersøgelsen og at have udarbejdet en endelig redegørelse ved udgangen af maj måned 2022. Kriminalforsorgen har den 2. juni 2022 oplyst til Datatilsynet, at kriminalforsorgen forventer at kunne vende endeligt tilbage om bruddet senest den 22. juni 2022. Datatilsynet har efterfølgende den 21. juni imødekommet en anmodning fra kriminalforsorgen om udsættelse af fristen på den endelige opfølgning til den 29. juni 2022.

Det bemærkes i øvrigt, at Direktoratet for Kriminalforsorgen løbende har foranlediget, at der i forhold til de identificerede tilfælde er blevet foretaget spærring af optagelser af samtaler i kriminalforsor-

gens aflytningssystem, således at samtalerne er blevet skjult for medarbejdere, der således ikke længere har haft mulighed for at aflytte eller downloade de enkelte samtaler. Samtalerne kan således kun tilgås af bestemte medarbejdere efter særlig rekvirering hos leverandøren.

Optagelser af telefonsamtaler slettes normalt efter seks måneder. Denne slettefrist er fastsat ud fra en vurdering af, hvor længe det er nødvendigt at gemme oplysningerne og i overensstemmelse med princippet om opbevaringsbegrænsning - at oplysninger ikke skal gemmes længere, end hvad der er behov for.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har suspenderet slettefristen, så sletning først vil finde sted, når der er udført en fyldestgørende undersøgelse af hændelsen, og der er sket bevissikring med henblik på, at de registrerede, der har fået deres oplysninger ulovligt behandlet har mulighed for på et funderet grundlag at kunne klage over behandlingen til f.eks. Datatilsynet

8. Yderligere fremadrettede tiltag

Direktoratet for Kriminalforsorgen anførte i redegørelsen af 16. marts 2022, at Direktoratet for Kriminalforsorgen straks ville indføre en praksis for oprettelse af opkaldsmottagere i korttelefonordningen, der var i overensstemmelse med straffuldbyrdelsesloven, ligesom der i den forbindelse ville blive udarbejdet retningslinjer for oprettelse af opkaldsmottagere i korttelefonordningen.

Der blev således i umiddelbar forlængelse af udarbejdelsen af redegørelsen af 16. marts 2022 udsendt en ny blanket til brug for oprettelse af mottagere i korttelefonordningen, hvor opkaldsmottagere skal foretage afkrydsning af, at de ikke er omfattet af de myndigheder, der er nævnt i straffuldbyrdelseslovens § 56, stk. 1 og ikke er forsvarere for den indsatte. Der skal ligeledes ved afkrydsning erklæres, at opkaldsmottageren er indforstået med, at samtaler bliver optaget og kan aflyttes og påhøres uden retskendelse.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i forlængelse af udarbejdelsen af nærværende redegørelse anmodet kriminalforsorgsområderne om at føre kontrol med, at der ikke fremover bliver oprettet ringetilladelser til personer eller myndigheder, for hvem det gælder, at samtaler mellem disse og indsatte ikke må påhøres, optages eller aflyttes. Det er i forbindelse hermed nærmere udspecificeret, at bistandsværger og forsvarer for den indsatte i sager om prøveudskrivning fra forvaring også er omfattet af undtagelserne.

Bl.a. på baggrund af de yderligere grupper af opkaldsmottagere, som Direktoratet for Kriminalforsorgen efter udarbejdelsen af den første redegørelse er blevet opmærksom på er arbejdet med at udfærdige nye retningslinjer vedrørende godkendelse og oprettelse m.m. af opkaldsmottagere i korttelefonordningen imidlertid endnu ikke afsluttet. Direktoratet for Kriminalforsorgen arbejder således fortsat med bl.a. at udfærdige nye blanketter til brug for ansøgning om tilladelse til kontrolleret telefoni med indsatte, som kan understøtte, at reglerne for adgang til ukontrolleret telefoni overholdes.

Under hensyntagen til, at der fortsat kan være tilfælde, hvor der muligt foretages uretmæssige optagelser af samtaler på korttelefonordningen, som ikke er identificeret i forbindelse med Direktoratet for Kriminalforsorgens yderligere undersøgelser af sagen, og for i videst muligt omfang at sikre, at der ikke fremover sker uretmæssig optagelser, vil Direktoratet for Kriminalforsorgen snarest muligt

tilbagekalde alle nuværende ca. 8.000 ringetilladelser på korttelefonordningen. Der vil herefter blive iværksat en proces, hvor der udsendes nye ansøgningsblanketter til opkaldsmottagerne, således at der kan ske genopretning af ringetilladelser i overensstemmelse med de reviderede retningslinjer for oprettelse i korttelefonordningen.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har sendt opfølgende orienteringer om sagen til Advokatsamfundet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater. Der er desuden sendt en orientering til det pågældende folketingsmedlem samt Foreningen af Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark, herunder med svar på foreningens henvendelse af 6. maj 2022.

Direktoratet for Kriminalforsorgen arbejder desuden med at udsende breve til alle de identificerede berørte personer, herunder såvel indsatte som opkaldsmottagere. Arbejdet med orientering af de berørte er højt prioriteret, men Direktoratet for Kriminalforsorgen har desværre ikke haft mulighed for at udsende alle breve, inden oversendelse af denne redegørelse til Justitsministeriet. Breve til de personer, hvor undersøgelserne har vist, at der er sket aflytning og/eller download af samtaler, vil blive prioriteret først.